

אייר התשע"ו

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

מפקדי הלויים בתחילת ספר במדבר

לפרשת במדבר (על פי שיעורים של הרב יונתן גרוסמן והרב עזרא ביק)

1. "וידבר ה' אל משה במדבר סיני, באהל מועד, באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר: שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל זכר לגלגלתם" רש"י הראשון על פרשתנו: "מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה: כשיצאו ממצרים מנאן, וכשנפלו בעגל מנאן לידע מנין הנותרים. כשבא להשרות שכינתו עליהם מנאן - באחד בניסן הוקם המשכן, ובאחד באייר מנאן."
2. במדבר א' ג: "מבן עשרים שנה ומעלה, כל יצא צבא בישראל, תפקדו אתם לצבאתם אתה ואהרן"
3. הרמב"ן "והנה משה מסופק בענין הלויים ולא ידע מה יעשה להם"
4. במדבר א' נא-נג: א. ואתה הפקד את הלויים על משכן העדת ועל כל כליו... והם ישרתהו ב. וסביב למשכן יחנו ג. ובנסע המשכן יורידו אתו הלויים ובחנת המשכן יקימו אתו הלויים ד. והזר הקרב יומת ג. וחנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאתם ב. והלויים יחנו סביב למשכן העדת ולא יהיה קצף על עדת בני ישראל א. ושמרו הלויים את משמרת משכן העדות. 7. קהת- ד', ג; גרשון - ד', כג; מררי - ד', ל: "מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן חמשים שנה, כל בא לצבא, לעשות מלאכה באהל מועד"
5. הרב יונתן גרוסמן: בתחילה קראנו על "כל יצא צבא בישראל" וכעת אנו קוראים על "כל בא לצבא". מטרת הצבא הראשון לכבוש

1. המפקדים בתחילת ספר במדבר:

- (א', א'-מ"ו) ה' מצווה את משה לפקוד את כל עם ישראל, ומשה עושה זאת. מיד לאחר סיכום המפקד (603,550), התורה מוסיפה את ההצהרה כי "הַלְוִיִּים לְמִטָּה אֲבֹתָם לֹא הִתְפַּקְדוּ בְּתוֹכָם" (א', מ"ז).
- (א', מ"ח-נ"ג) ה' מצווה את משה לא לפקוד את הלויים בתוך בני ישראל. הוא מצווה את משה להפקיד את הלויים על עבודת המשכן. הפסקה מסתיימת בהצהרה כללית על כך שעם ישראל עשו כאשר ציווה ה' את משה. (א', נ"ד).
- (ב', א'-ל"א) ה' מצווה את משה לסדר את השבטים במחנה, המחולק לארבעה. מספר האנשים המונה כל שבט נזכר שוב, כמו גם סך הכל בכל אחד מתתי-המחנה, המורכבים משלשה שבטים כל אחד תחת שבט מנהיג, המצוין גם הוא. לסיכום פסקה זו נזכר שוב מספרו הכולל של עם ישראל, חוזרת ההבהרה שהלויים לא נכללו במניין, וכי בני ישראל עשו ככל אשר ציווה ה' את משה. (ב', ל"ב-ל"ד).
- (ג', א'-ד') "וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אֶהְרֹן וּמִשֶׁה..."
- (ג', ה'-י') ה' מצווה את משה להעמיד את שבט לוי לפני אהרון לשרתו ולשמור את המשכן.
- (ג', י"א-י"ג) ה' אומר למשה כי הוא לקח לעצמו את הלויים, במקומם של הבכורים.
- (ג', י"ד-ל"ט) ציווי ה' על מפקד הלויים, כולל רשימה של התפקידים הספציפיים של כל משפחת לויים.
- (ג', מ'-מ"ג) ה' מצווה על מפקד של הבכורים, ו"לקיחת" הלויים במקומם.
- (ג', מ"ד-נ"א) ה' מצווה על החלפת 22,273 בכורים ב-22,000 לויים, כש-273 העודפים יפדו בחמישה שקלים לגולגולת, הניתנים לאהרון ובניו.

2. במדבר א' א-ב:

"והקרבת את הלויים לפני אהל מועד והקהלת את כל עדת בני ישראל. והקרבת את הלויים לפני ה' וסמכו בני ישראל את ידיהם על הלויים. והניף אהרן את הלויים תנופה לפני ה' מאת בני ישראל והיו לעבד את עבדת ה'".
17. במדבר ח' יג-יח:

"והעמדת את הלויים לפני אהרן ולפני בניו והנפת אתם תנופה לה'. והבדלת את הלויים מתוך בני ישראל והיו לי הלויים. ואחרי כן יבאו הלויים לעבד את אהל מועד וטהרת אתם והנפת אתם תנופה. כי נתנים נתנים המה לי מתוך בני ישראל, תחת פטרת כל רחם בכור כל מבני ישראל לקחתי אתם לי. כי לי כל בכור בבני ישראל באדם ובבהמה ביום הכתי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי אתם לי. ואקח את הלויים תחת כל בכור בבני ישראל"

את הארץ, ומטרת הצבא השני לשמור את משמרת המשכן.

9. הרמב"ם בסוף הלכות שמיטה ויובל (פרק י"ג), הלכה י"ב):

"ולמה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל ובביזתה עם אחיו? מפני שהובדל לעבוד את ה' לשרתו ולהורות דרכיו הישרים ומשפטיו הצדיקים לרבים. שנאמר: "יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל", לפיכך הובדלו מדרכי העולם: לא עורכין מלחמה כשאר ישראל, ולא נוחלין, ולא זוכין לעצמן בכח גופן, אלא הם חיל השם, שנאמר: "ברך ה' חילו". והוא ברוך הוא זוכה להם, שנאמר: "אני חלקך ונחלתך"

10. במדבר ג', יד-טו:

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני לאמר: פקד את בני לוי לבית אבתם למשפחתם כל זכר מבן חדש ומעלה תפקדם"

11. במדבר ג' יא-יג:

"וידבר ה' אל משה לאמר: ואני הנה לקחתי את הלויים מתוך בני ישראל תחת כל בכור פטר רחם מבני ישראל והיו לי הלויים. כי לי כל בכור ביום הכתי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי לי כל בכור בישראל מאדם עד בהמה לי יהיו אני ה'."

12. שמות ל"ב כו-כט:

"ויעמד משה בשער המחנה ויאמר: מי לה' אלי, ויאספו אליו כל בני לוי. ויאמר להם כה אמר ה' אלהי ישראל שימו איש חרבו על ירכו עברו ושובו משער לשער במחנה והרגו איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרבו. ויעשו בני לוי כדבר משה ויפל מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש. ויאמר משה מלאו ידכם היום לה' כי איש בבנו ובאחיו ולתת עליכם היום ברכה"

13. במדבר ג' יב-יג:

"והיו לי הלויים... לי יהיו אני ה'"

14. במדבר ג' ה-י:

"וידבר ה' אל משה לאמר: הקרב את מטה לוי והעמדת אתו לפני אהרן הכהן ושרתו אתו ושמרו את משמרתו ואת משמרת כל העדה לפני אהל מועד

לעבד את עבדת המשכן.

ושמרו את כל כלי אהל מועד ואת משמרת בני ישראל

לעבד את עבדת המשכן."

15. במדבר ח' יט:

"ואתנה את הלויים נתנים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל, לעבד את עבדת בני ישראל באהל מועד ולכפר על בני ישראל ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשת בני ישראל אל הקדש"

16. במדבר ח' ט-יא: